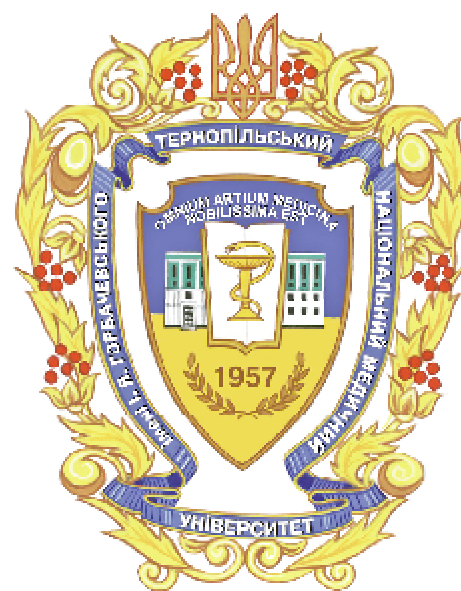

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 18 (611)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
24 вересня 2024 року

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

СТУДЕНТИ: ПОГЛЯД ЗБЛИЗЬКА

ПРЕЗИДЕНТ НАМН УКРАЇНИ, АКАДЕМІК ВІТАЛІЙ ЦИМБАЛЮК: «МЕДИЦИНА – ДРУГА ЗА ВАЖЛИВІСТЮ ПІСЛЯ АРМІЇ»

Нещодавно Тернопільський національний медичний університет ім. Івана Горбачевського відвідав президент Національної академії медичних наук України, академік і випускник нашого вишу Віталій Цимбалюк. Він ознайомився з найновішими здобутками нашого університету, зустрівся з викладачами та студентами й знайшов час на цікаву змістовну розмову для «Медичної академії».

– Віталію Івановичу, яка мета вашого візиту до Тернополя?

– Головна мета мого приїзду та перебування в Тернополі – зустрітися з містом своєї юності й подивитися на те-

шукав. Із величезним задоволенням відвідав ТНМУ, мав зустрічі з викладачами та студентами. Шкода лише, що час мого візиту до Тернополя надто короткий.

– Які враження від ТНМУ? Наскільки для вас різючі зміни між інститутом, який ви закінчували, й тим, яким став університет тепер?

– Вражень безліч! Надзвичайно приємних вражень. Зізнаюся, від дечого емоції аж зашкалюють. З моменту мого закінчення на той час Тернопільського державного медичного інституту минуло багато часу: наш 10-ий ювілейний випуск, до слова, дуже успішний, був 1970 року. Тож, звісно, змінилося багато. Гуртожитки, де ми жили раніше, перетворилися в навчальні корпуси. Щоправда, я це й раніше знав, адже періодично тут буваю. Проте підйом і зміни такого рівня, як тепер, справді вражають. Треба віддати належне ректору Михайлові Михайловичу Корді. Він – знахідка як керівник. Крім того, що інтелігентний, розумний, прогресивний, надзвичайно багато робить для університету. Найважливіше – те, що дуже активно співпрацює на-самперед з країнами Європи. Це відчутно в усьому.

Що вразило? Скажімо, підвальні приміщення в адміністративному та інших корпусах, які, пригадує, були колись складськими, тепер відремонтовано, туди завезено найновітніше обладнання й з них створено суперсучасні лабораторії. У цих лабораторіях проводять імуноферментні, генетичні дослідження, роботу зі стовбуровими клітинами, що особливо приємно вразило, адже ця сфера наукової діяльності мені дуже цікава, вона має великі перспективи.

(Продовження на стор. 2)

Соломія ГІЗ – студентка четвертого курсу медичного факультету.

Стор. 5

У НОМЕРІ

Стор. 6-7

ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР П'ЯТНОЧКА: «ПОВЕРТАТИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДЯМ І Є ПРІОРИТЕТОМ МОГО ЖИТТЯ»

19 вересня професор кафедри хірургії факультету післядипломної освіти ТНМУ Володимир П'ятночка відзначає 60-річчя. Чудова нагода, аби поспілкуватися про життя. Про сповнене активністю дитинство та юність, про роль батьків і наставників на шляху до обраної професії, про натхнення у сім'ї та відпочинок і, звісно, про хірургію, без якої себе не уявляє.

Стор. 8-9

ЮЛІЯ БАНДРІВСЬКА: «НОВІ ВИКЛИКИ МЕНЕ ЩОРАЗУ ВИКАРБОВУЮТЬ»

Юлія Бандрівська, яка закінчила наш виш три роки тому, й упродовж усього навчання належала до студентів, якими ТНМУ пишається особливо. Нині вона – аспірантка нашого університету, два роки тому також вступила на інтернатуру за спеціальністю «Акушерство та гінекологія». Займається творчою та науковою діяльністю й продовжує робити проекти.

перішній Тернопільський національний медичний університет ім. Івана Горбачевського. Добрим же приводом для цього стала науково-практична конференція з міжнародною участю, присвячена актуальним питанням нейрохірургії. На ній було представлено дуже багато цікавих доповідей з-за кордону, переважно в онлайн-режимі, тож послухати учасники заходу мали що.

Поза тим прогулявся улюбленими місцями Тернополя, який зі студентських років і досі залишається для мене дуже затишним та атмосферним. І навіть придбав до своєї збірки вишиванок ще одну – саме таку, про яку мріяв і давно

ПРЕЗИДЕНТ НАМН УКРАЇНИ, АКАДЕМІК ВІТАЛІЙ ЦИМБАЛЮК: «МЕДИЦИНА – ДРУГА ЗА ВАЖЛИВІСТЮ ПІСЛЯ АРМІЇ»

(Закінчення. Поч. на стор. 1-2)

І зараз ядро нашої армії переважно складають ті люди, які пройшли шпиталі й знайшли у собі мужність повернутися на фронт. Вони вже навчені, вмотивовані – найкращі воїни, які лише можуть бути. Тому я й вважаю, що на перспективу, давби Господь Бог нам перемоги, треба буде створити професійну армію саме з таких людей, які пройшли війну, були поранені та готові далі захищати нашу Україну. Завдання ж медиків полягає в тому, щоб якомога більше наших поранених залишалися живими та після одужання поверталися у стрій. Повторюся, медицина – друга за важливістю після армії, тому що можна померти від швидкої кровотечі, якщо поруч немає медичного працівника, який усе правильно зробить і зупинить її. Тож місія медика надважлива, а в теперішніх реаліях ще й надскладна, адже наша медицина нині працює на грані.

– Що саме маєте на увазі?

– Останнім часом з'явилися люди, які чомусь дуже інтенсивно хочуть реформувати нашу медицину. В історії країн світу є різні системи надання медичної допомоги. Скажімо, Німеччина, Австрія мають свою систему Бісмарка, коли люди працюють, заробляють кошти й відкладають їх на медичне забезпечення – м одель соціального медичного страхування. В англійській системі діє модель Беверіджа, коли податки збирає держава й потім через національну медичну службу визначає, який відсоток від цих податків вона даватиме на медицину людям. Україна теж вирішила піти цим шляхом. Утім, на жаль, в нашій країні зараз на цей рік заплановано не дуже багато відсотків, вони менше 5% від теперішнього українського ВВП. Як бути в цій ситуації? Очевидно, що в НСЗУ немає грошей, щоб гарантувати задеклароване медичне забезпечення. Так, можливо, якісь невеликі оперативні втручання, скажімо, апендектомія, невелика грижа покриваються. Із серйознішими операціями все значно складніше. Тож зараз деякі заклади задумуються над тим, щоб пацієнт міг офіційно давати співоплату. Але це треба чесно озвучити, а не декларативно гарантувати, що всі отримуватимуть безкоштовну медичну допомогу.

Дай Боже, щоб наша держава перемогла, щоб усі ми стали багатими. Проте медицина – найбільш консервативна наука й практика, до якої революцій-

но підходити неможливо, все треба робити еволюційно. Треба над цим виважено думати та працювати. Не брати якусь кальку закордонну, а зробити реально щось своє. Я б навіть кращі моменти, які були у системі Семашка, залишив. Зараз на етапі,

важчих пацієнтів. У нас зараз 33 інститути, кожен з яких вузько-профільний, який має свій напрямок. У чому геніальність, на мій погляд, тих попередників, які створили академічні вузькоспеціалізовані монопрофільні інститути? Всі випускники медич-

Асистент кафедри екстреної та симуляційної медицини Роман ГУК показує президентові НАМН України, академіку Віталію ЦИМБАЛЮКУ та ректору ТНМУ, професору Михайлові КОРДІ муляжі, які виготовляє із силікону

коли триває така жорстока війна, впевнений, радикальні методи не можна застосовувати, адже, як відомо, на переправі коней не міняють. Будь-яка переміна структурно-організаційної форми призводить до великих змін у закладі. У кінцевому підсумку це погіршує надання медичної допомоги людям, які зараз її потребують, особливо – військовослужбовцям, пораненим і постраждалим від війни. Тож до реорганізації медицини нині треба ставитися дуже обережно.

– Національна академія медичних наук України надзвичайно вагомо докладається до надання допомоги пораненим і постраждалим у російсько-українській війні. У чому полягає особливість вашої допомоги?

– У війні ми з 2014 року. Власне, НАМН України була однією з перших, яка почала надавати допомогу пораненим на Майдані, а потім ми перейшли у війну. Спочатку це були мобільні бригади, лікарі підсилення, які надавали медичну допомогу. Нині ж ми стали шпиталями, які беруть на себе най-

важчих пацієнтів. У нас зараз 33 інститути, кожен з яких вузько-профільний, який має свій напрямок. У чому геніальність, на мій погляд, тих попередників, які створили академічні вузькоспеціалізовані монопрофільні інститути? Всі випускники медич-

Президент НАМН України, академік Віталій ЦИМБАЛЮК серед студентів ТНМУ

важчих пацієнтів. У нас зараз 33 інститути, кожен з яких вузько-профільний, який має свій напрямок. У чому геніальність, на мій погляд, тих попередників, які створили академічні вузькоспеціалізовані монопрофільні інститути? Всі випускники медич-

ні. Їх має виконувати той, хто навчився це робити на муляжах, багато асистував, потім став спеціалістом і щодня робить щонайменше одну-дві саме такі операції. Ось тоді він стає суперфахівцем. До слова, в американців є така вузька спеціалізація, а ось німці вважають, що якщо ти нейрохірург, то повинен на головному мозку вміти зробити все. Це наче й логічно. Проте, якщо лікар виконує якусь операцію раз чи двічі на рік, то, звичайно, він її таки зробить, але стоятиме в операційній п'ять і більше годин, згадуватиме, що й як робити. А той, хто виконує її щодня, робить усе вже автоматично. Власне, у цьому сила наших вузькопрофільних інститутів: тут успішність все відточено до автоматизму.

У чому ще важливість нашої медичної академії? Вона займається передусім наукою. Наука – це не лише створення нових методів лікування, препаратів, дослідження на тваринах і клінічні випробування на пацієнтах. Це ще й спілкування з науковцями світу. Для цього організують конференції, пишуть статті, доповіді, монографії, завдяки чому науковці діляться своїми знаннями. Суто практичний лікар хтось чи після важкої роботи має можливість встежити за всіма новинами медицини. Науковці ж постійно живуть у цьому. Вони дискутують, їздять на конференції, знають найсвіжіші медичні новинки в усьому світі, які впроваджують у

ноу втратою своєї енергії та часу. А по-третє, впродовж останнього періоду нам вдалося сконцентрувати в наших закладах найсучасніше обладнання. Тому й результати наших оперативних втручань вищі й ми можемо братися за найбільш складні випадки.

– Багато студентів нашого університету цікавляться наукою, роблять у ній перші кроки та вже досягають чималих успіхів. Що потрібно для того, аби ця наукова іскра в них не згасла? Порадьте їм, як досягти успіху в науці?

– Насамперед потрібно мати бажання зростати у цьому напрямі. Варто поміркувати й вибрати: хочу йти в практичну медицину, працювати лише в поліклініці чи лікарні або ж шукатим у себе в науці, що передбачає неспокійне бурхливе життя. Треба постійно цікавитися обраним напрямом, бути готовим до спілкування з іншими науковцями, їздити на конференції. Дуже важливий момент: знайти наставників, як я кажу, наукових батьків, які не дадуть вас затоптати. Це надважливо, тому що в житті завжди серед усіх є конкуренція. І коли хтось один пробивається, а інші – сіра маса, то ця маса його затоптує. Отож потрібно знайти такого наставника, який не дасть цього зробити. І який водночас вислуховуватиме оці юнацькі геніальні ідеї, згодом з десяти вибере якусь одну та порадить її втілювати. Таким чином опікуватиметься своїм учнем до того часу, доки він міцно не стане на власні ноги.

Але головне, повторюся, – бажання. Треба поставити перед собою ту планку, про яку я вже згадував, і поступово йти до неї. Всі, хто щодня потрошку наближаються до своєї мети, зазвичай досягають того, чого прагнули.

– Про що ви сьогодні найбільше мрієте?

– Понад усе мрію, щоб війна закінчилася нашою Перемогою й Україна стала вільною, незалежною, європейською державою. При наших земельних багатствах, при наших сильних креативних людях ми будемо однією з провідних країн Європи. Я анітрохи в цьому не сумніваюся. Та насамперед потрібно закінчити війну з мінімальними людськими та економічними втратами.

– Щиро дякую за розмову! Чекаємо вас у Тернополі та нашому університеті. І на завершення – що хотіли б побажати нашим викладачам і студентам?

– Як лікар усім бажаю здоров'я, здоров'я та здоров'я! Вижити всім нам у цій війні та перемогти. Бажаю також, передусім молоді, знайти себе в житті та твердо йти до своєї мети. Моєму ж улюбленому Тернопільському національному медичному університету бажаю процвітання. Буде процвітання, отже, будуть ще десятки й сотні років роботи, буде велика історія, потужний внесок у медицину та порятунок людей.

Мар'яна ЮХНО-ЛУЧКА
Світлини Яніни ЧАЙКІВСЬКОЇ

ТНМУ РОЗШИРЮЄ КОЛО ПАРТНЕРІВ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПРОТЕЗУВАННЯ-ОРТЕЗУВАННЯ»

З робочим візитом до Тернопільського національного медичного університету завітали проєктний менеджер ОєAD Діана Попфалуші, радник із соціальних питань, охорони здоров'я, піклування та захисту прав споживачів Посольства Австрії в Україні Мартін Мюль-

протезів, адаптації до них і фізичної реабілітації.

Професор Хуберт Еггер спеціалізується на дослідженні біонічних протезів рук і ніг для людей з ампутаціями кінцівок. Його досягнення в цій галузі привернули увагу всього світу, коли під його керівництвом 2007

бахер, професор Університету прикладних наук Верхньої Австрії Хуберт Еггер.

Під час зустрічі з ректором ТНМУ Михайлом Кордюю гості отримали вичерпну інформацію про діяльність і досягнення нашого вишу, а також про започаткування та розвиток нової спеціальності «Протезування-ортезування».

Михайло Михайлович наголосив, що у зв'язку з війною в Україні багато громадян з ампутуваними кінцівками потребуватимуть високотехнологічних

року було представлено протез руки, який керується розумом. 2009 року було запропоновано протез «розумної» руки, а згодом – «розумної» ноги.

Гості мали можливість оглянути Центр симуляційного навчання, матеріально-технічну базу, створену для навчання магістрів спеціальності «Протезування-ортезування», а також виробничі потужності одного з центрів протезування Тернополя, який є партнером ТНМУ.

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

ПРОВЕЛИ СТУДЕНТИ ЛІТО В «ПОДІЛЬСЬКО-ВОЛИНСЬКІЙ СІЧІ»

Студенти ТНМУ, які є учасниками загальноуніверситетського волонтерського руху «Misericordia», та інститут дослідження національної спадщини долучаються до патріотичного виховання молоді

давали медичну допомогу дітям і працівникам табору, організували навчання з тактичної медицини, відвідали за самопочуття дітей, супроводжували під час екскурсій та виїздів, займалися фізичною підготовкою молоді, проводили руханку, різноманітні змагання та ранкові пробіжки.

Протягом літа понад 500 дітей були учасниками національно-патріотичного вишколу. Допомогаючи та спостерігаючи за дітьми, студенти-медики отримали практичний досвід у наданні медичної допомоги в польових умовах та багато неймовірних позитивних вражень.

Керівник ГО «Десантно-козацький рій» Володимир Мосейко відзначив професійну підготовку та активну громадську позицію студентів-медиків. А також подякував керівництву ТНМУ за допомогу й підтримку в організації роботи медичного супроводу військово-патріотичного табору «Подільсько-Волинська Січ».

**Дарина ПУЧИК,
студентка**

спільно з ГО «Десантно-козацький рій». Уже третій рік поспіль майбутні лікарі проводять своє літо з дітьми у військово-патріотичному таборі «Подільсько-Волинська Січ».

Упродовж п'яти заїздів наші студенти, а саме Діана Кіндратенко, Дарина Пучик, Станіслав Козицький, Марина Гасанова, Альбіна Пилипчук, Богдан Либівка та Валентина Королук на-

НАШ УНІВЕРСИТЕТ ВІДВІДАЛА ДЕЛЕГАЦІЯ З КОРОЛІВСТВА БЕЛЬГІЯ

Тернопільський національний медичний університет приймав делегацію з Бельгії, до якої ввійшли хірург і спеціаліст з лікування ран Ігор Вітенько, радниця депутата Європарламенту та громадська діячка Галина Матюшина, лікар загальної практики Гюнтер-Карл Констандт (Університет Гента), експертна медсестра з паліативної допомоги та лікарняного догляду Конні-Джорджетт Вервинч, радник посла Королівства Бельгії в Україні Фредерік Девелтер, Руді Джозеф С. Неліссен, Піт Стевенс, Клаус Сталберг Лорінпойка, принц Мішель де Лінсьє і барон Бернард де Герлаш, журналіст британського видання «Daily News» Джон. До делегації приєдналися голова Збаразької територіальної громади Роман Полікровський та заступник міського голови Володимир Богайчук.

Ігор Вітенько зазначив, що цього разу члени бельгійської делегації представляють кілька напрямів: медичний (аналізують медичні проблеми в Україні, допомагають пораненим безпосередньо в медичних закладах), адвокатський, транспортний. За його словами, головна мета візиту – це не лише допомогти українцям і Україні в час війни, а й сприяти відбудові країни.

Гості зустрілися з ректором ТНМУ, професором Михайлом Кордюю, який детально розповів про діяльність, досягнення та інновації у виші. Він подякував бельгійському народу за підтримку та допомогу Україні. За словами Михайла Михайловича, це є однією з важливих складових стійкості української нації в цій війні.

Під час зустрічі йшлося про налагодження співпраці задля розвитку нової спеціальності «Протезування-ортезування», а також «Терапії та реабілітації», обмін досвідом щодо догляду за паліативними хворими.

Окрім того, обговорювали питання про налагодження тісніших контактів з бельгійськими

медичними установами та вишами для втілення програми академічних обмінів, обмінів практикуючими лікарями, стажування та інше.

Бельгійська делегація мала можливість оглянути матеріально-технічну базу Тернопіль-

щоб підтримувати українців та Україну.

Хірург, спеціаліст з лікування ран, експерт міжнародного класу Ігор Вітенько разом з лікарем загальної практики, який спеціалізується на мультипатології, д-р Гюнтер-Карлом Констан-

ського медуніверситету, зокрема Центр симуляційного навчання.

Представники Королівства Бельгії завітали на Тернопільщину з гуманітарною місією, зокрема привезли три автомобілі швидкої допомоги з медичним обладнанням і джип. Транспорт доправили в Україну за допомогою Фонду Ігоря Вітенька. Пан Ігор є випускником ТНМУ та впродовж 25 років проживає в Бельгії, працює в клініці Jan Palfijn міста Гент. Він родом з Тернопільщини. На початку російсько-української війни приїхав до України, щоб лікувати поранених військових. Почав допомагати Збройним силам України ще з 2014 року. Впродовж повномасштабного вторгнення пан Ігор за підтримки своїх бельгійських колег привіз в Україну 100 машин швидкої допомоги, чималу кількість лікарських засобів і кілька десятків джипів. Нині він продовжує свою добровільну діяльність,

дтом та експертною медсестрою з паліативної допомоги й лікарняного догляду Конні-Джорджетт Вервинч відтак узяли участь у науково-практичній конференції «Комплексний підхід до лікування паліативних пацієнтів на амбулаторному та лікувальному етапах», яка відбулася в Тернопільському національному медичному університеті. На цей захід зібралися лікарі-онкологи, лікарі-хірурги та лікарі-інтерни закладів охорони здоров'я Тернополя. Д-р Гюнтер-Карл Констандт (Університет Гента, Бельгія), під час своєї доповіді детально ще зупинився на особливостях використання кортизону в умовах паліативної терапії. Конні-Джорджетт Вервинч розповіла про контекст психосоціальної допомоги. Ігор Вітенько представив доповідь «Концепт в онкології: паліативне лікування ран».

Яніна ЧАЙКІВСЬКА

НАВЧАЛИ ПЛАСТУНІВ ОСНОВАМ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Під час відкриття пластового року «Скарби Бучача» у рамках проєкту Erasmus+ «Тренінг та поширення навичок з надання невідкладної допомоги для вищих навчальних закладів і представників громад, які проживають у зонах ризику бойових дій в Україні та Грузії (LIFE STRAND)», організували навчальний захід для учасників Пласту. У тренінгу взяли участь діти та підлітки від 6 до 18 років. Такий формат навчання став важливим етапом у розвитку навичок безпеки та надання домедичної допомоги серед молоді.

Свої знання та навички молоді передавали старші інструктори та

11 студентів-тренерів ТНМУ. Протягом тренінгу працювало 10 різних локацій, кожна з яких спеціалізувалася на певній темі.

П'ять з десяти локацій присвячувалися навчання базовим реанімаційним заходам, у тому числі з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора (АЗД). Учасники також освоїли техніку надання домедичної допомоги під час обструкції верхніх дихальних шляхів та стабільне положення.

Інші п'ять локацій були спрямовані на відпрацювання технік зупинки критичних кровотеч і надання домедичної допомоги при травмах кінцівок. Практичні навички стосувалися накладання турнікетів і гумових джгутів. Кожен з курсантів також відпрацював техніку іммобілізації переломів за допомогою спеціальних шин.

Аліна ТОМКІВ

СОЛОМІЯ ГИЗ: «У РЕАБІЛІТАЦІЇ МЕНЕ ПРИВАБЛЮЄ МОЖЛИВІСТЬ ДАРУВАТИ ЛЮДЯМ НАДІЮ»

Упродовж літа студентка четвертого курсу медичного факультету Соломія Гиз мала можливість на практиці поглибити власні знання й уміння в обраній спеціальності «Терапія та реабілітація». Який досвід вона здобула й, власне, чому зупинилася саме на цьому напрямі – в нашій розмові.

– Нині спеціальність «Терапія та реабілітація» стрімко розвивається і в Україні, і в усьому світі. Соломіє, що особисто вас приваблює у цій царині?

– Варто сказати, що цей шлях я свідомо обрала для себе досить давно, а якщо точніше – з 12-ти років. Я не уявляла себе в іншій професії, та й, зрештою, досі не уявляю. В реабілітації мене приваблює насамперед взаємодія з людьми, можливість дарувати їм надію, допомагати здобувати втрачені навички ходьби або пристосовуватися до нових умов життя. Тут чітко простежується моє життєве гасло, яким є вислів Ліни Костенко «Віддай людині крихітку себе, за це душа наповнюється світлом». Моя душа наповнюється світлом, коли я взаємодію з пацієнтами.

– Дозвольте поцікавитися, чому саме в 12 років до вас прийшло таке усвідомлення? Що спонукало до цього?

– Це десь період шостого класу. В мене почали з'являтися перші свідомі думки про те, хто я, чого прагну в цьому житті, в чому моє покликання. Звідки з'явилася саме реабілітація? Чітко вже й не пригадую. Це могло бути щось по телевізору, просто якась картинка, що зачепила мою душу та запала в думки. Я змалечку здатна до глибокого аналізу себе, тож копала-копала й, врешті-решт, зрозуміла, що ні про що інше більше не хочу думати. Хоча мені пророкували стати або філологом, або психологом чи журналістом. Я зростала творчою дитиною. Цей мама – філолог. Але вважаю, що фах реабілітолога не заважатиме мені розвиватися й у творчому напрямі, якщо матиму таке бажання.

Насправді мені доводилося доволі важко, бо тоді надто мало інформації можна було знайти про нашу спеціальність. На той час її навіть ще не затвердили в Україні. Водночас це було для мене надзвичайно цікаво. Один з небагатьох у той період реабілітаційних центрів – Медичний реабілітаційний центр «Модричі» – вів свою медійну сторінку в Інтернеті, де я дивилася цікаві відео, що мене дуже захоплювали. У мене була мрія колись туди потрапити.

– І вам це вдалося! Цьогоріч

влітку ви не лише відпочивали, а й вдосконалювали практичні навички свого майбутнього фаху. Який досвід здобули?

– Так, літо 2024 року видалося для мене надзвичайно продуктивним. Усе почалося з клінічної практики наприкінці третього курсу, яку провела в Медичному реабілітаційному центрі «Модричі», що поблизу міста Трускавець на Львівщині. Безмежно вдячна нашому керівникові практики Андрію Васильовичу Гавриленку, який надихнув мене спробувати власні сили саме в цьому крутому центрі – одному з найпотужніших в Україні.

У «Модричах» я здобула неоціненний досвід роботи з пацієнтами неврологічного профілю. Одним з найбільш захопливих моментів була можливість роботи в мультидисциплінарній команді, яка складалася з фізичних терапевтів, ерготерапевтів, психологів, логопедів та інших фахівців. Вразила мене також робота з пацієнтами під час гідрокінезотерапії – одного з найефективніших методів відновлення, який передбачає заняття в басейні з адаптивними умовами для людей з обмеженими можливостями. Я мала змогу не лише спостерігати, а й брати активну участь у процесі реабілітації, що значно поглибило моє знання та навички. Власне, літо я також провела там.

Цей центр у мальовничому куточку серед соснових лісів вразив мене своєю професійною атмосферою та підходом до реабілітації. Там я зустріла дуже багато приємних серцю людей. І користуючись нагодою, хочу щиро подякувати своєму наставникові, головному реабілітологу центру «Модричі» Олегові Олеговичу Масному, який підтримував мене, давав настанови, звертав увагу на помилки та заохочував до безперервного професійного розвитку.

– Ви – вже студентка четвертого курсу. Чого чекаєте від нового навчального року? Чи вдалося після канікул легко повернутися до студентського ритму?

– Від нового навчального року чекаю багато. Передусім на високому рівні освоїти неврологію, адже зараз моє серце найбільше лежить саме до нейрореабілітації. Продовжуватиму всі свої попередні проекти, хоча долучити до них нових амбітних людей, щоб вони згодом продовжили мою справу. Прагнути му започаткувати щось нове та корисне, щоб не стояти на одному місці.

До студентського ритму повертаюся доволі легко. Єдине – хронічний стрес забирає багато здоров'я. Зараз, мабуть, у всіх так.

– Уже другий рік поспіль ви доєднуєтесь до менторського корпусу нашого університету. Що спонукає вас це робити?

– Для мене це насамперед можливість познайомитися з новими людьми, зі своїми майбутніми колегами. Мені подобається ділитися з ними своїм досвідом і мене надихає наша менторська спільнота.

– В якій сім'ї ви зростали? Де народилися?

– Народилася в мальовничому куточку Львівщини – у селі

ТНМУ! На державну форму навчання пройшла другою у списку. І дуже рада, що так склалося.

– Жодного разу не відчували розчарування у своєму виборі?

– Ніколи! Навпаки: просто обожаю нашу кафедру фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання, яка зараз дуже плідно розвивається. Наш університет уклав багато угод з партнерами з країн Європи та США. Скажімо, нещодавно у нас відкрили кабінет асистивних технологій, які дуже допомагають студентам навчатися. У нас є також дуже гарні клінічна та практична бази, де ми постійно можемо покращувати свої навички. Тож коли щойно приїхала в «Модричі», для мене не було все настільки аж невідомим, багато речей вже бачила та вміла. Це вважаю великою перевагою та причиною для всіх майбутніх студентів обирати саме наш університет для вивчення такої багатогранної науки, як реабілітація. Повторюся, люблю нашу кафедру, вона мені дуже багато дала.

– Можливо, хотіли б долучитися колись до її колективу?

– Міркувала про це. І дійшла висновку, що все ж більше хотіла б бути практикуючою фахівчицею. Я вибирала цю професію, щоб постійно працювати з пацієнтами. А навчати студентів? Мабуть, могла б організувати якісь тренінги, але аж ніяк не на постійній основі. Втім, не буду загадувати наперед. Та зараз більше схиляюся лише до практичної діяльності.

– Водночас ви й пробуєте власні сили в науці.

– Так, ще з другого курсу робила свої перші кроки в науковій роботі під наставництвом професора Андрія Олександровича Голяченка, який дуже багато мене навчив, мотивував і підтримував. На цьогорічному XXVIII конгресі студентів і молодих вчених «Майбутнє за наукою» моя робота у секції «Реабілітація» здобула перше місце. Загалом хочу продовжувати цю справу, адже вважаю, що в моїй спеціальності на нас чекає ще багато відкриттів.

– До яких активностей ТНМУ, крім менторства, ще долучаєтесь?

– У мене та команди людей, з якими я працюю, є традиція щороку організувати добротний концерт для мешканців Петриківського обласного геріатричного пансіонату. Я є також керівницею започаткованого на

нашій кафедрі проекту допомоги підопічним Дому милосердя св. Вероніки. Організовую лекції-тренінги в університетській бібліотеці для моїх колег на різні корисні в майбутній професійній діяльності теми. Цього року ми з моєю командою також розробили низку професійно-інформаційних лекцій для випускників шкіл Тернополя про спеціальність «Терапія та реабілітація».

Належу до Студентського парламенту та Наукового товариства студентів. Впевнена: далі – більше (усміхається).

– Як вдається гармонійно поєднувати успішне навчання й таку активну позанавчальну діяльність?

– Важко, але можливо. Важливу роль відіграють люди, які поруч. Наприклад, дорога мені завідувачка кафедри фізичної терапії, ерготерапії та фізичного виховання, професорка Дарія Володимирівна Попович, яка завжди допомагає, підтримує в будь-яких починаннях. Ми з Дарією Володимирівною вже створили чимало цікавих проектів, їх цифра невпинно зростає. Це насправді така людина, до якої можеш підійти в будь-який момент з будь-якою проблемою, що виникає, й вона завжди зуміє знайти слово підтримки.

Для мене велику цінність також має моя команда. Це перевірені роками друзі, які віддано йдуть до мети, що ми поставили перед собою. Ми плідно працюємо пліч-о-пліч і намагаємося досягати бажаних результатів.

Щодо навчання, то дякувати Богу, в мене добра пам'ять, тож вчасно вдається запам'ятовувати те, що потрібно. Крім того, скажімо, при підготовці до тренінгів я й сама навчаюся, намагаюся осягнути нову інформацію, щоб потім поділитися з колегами. Як мовиться, навчаючи, ми навчаємося.

– Соломія Гиз через, скажімо, років 10-15 – хто вона?

– Сподіваюся, за стільки років моє прізвище зміниться (сміється). Хочу, щоб це була успішна жінка, професіонал в обраній спеціальності. Можливо, власниця власної маленької справи, а, можливо, лідерка якогось крутого проекту. Вірю в долю та власні сили. Як казав один з моїх вчителів, у житті повинен бути легенький фарт, тоді все вдаватиметься легше. Тож побачимо!

– Тернопільський національний медичний університет ім. Івана Горбачевського для вас – це...

– ...насамперед люди: викладачі, наставники, колеги, друзі. ТНМУ для мене – альма-матер, місце сили та найкращий у світі університет.

Мар'яна ЮХНО-ЛУЧКА
Світлина з особистого архіву Соломії Гиз

19 вересня професор кафедри хірургії факультету післядипломної освіти ТНМУ Володимир П'ятночка відзначив 60-річчя. Чудова нагода, аби поспілкуватися про життя. Про сповнене активністю дитинство та юність, про роль батьків і наставників на шляху до обраної професії, про натхнення у сім'ї та відпочинок ї, звісно ж, про хірургію, без якої себе не уявляє.

«НА ДОСЯГНУТОМУ НЕ ЗУПИНЯЮСЯ»

– Пане Володимире, щиро вітаю вас із 60-річчям! Зазвичай до ювілею люди аналізують своє життя: що вдалося чи не вдалося, чи збулося все, що хотілося?

– Своїм життям я задоволений. Гадаю, що досяг непоганих результатів у своїй практичній роботі. Про це передусім свідчить велика кількість пацієнтів, яких з командою успішно оперуємо.

У своєму науковому зростанні став доктором медичних наук, професором. Особистим життям я теж задоволений. Мій батько, якому пішов 92-ий рік, і моя мама, якій 86-ий рік, при здоров'ї та світлому розумі. Діточки вже практично 15 років

– одна з найекстремальніших як у медицині, так і поза нею. З першого погляду, здається, що хірургія – це така ж професія, як і всі інші, проте не все так просто. Потрібно розуміти, що працювати хірургом зможе аж ніяк не кожен, це величезне й фізичне, й емоційне навантаження.

– Ви успішно реалізувалися в професії. Мабуть, основу для цього заклали вам батьки ще в дитинстві?

– Зізнаюся, я був доволі активною дитиною. Дуже рухливий, всюди хотів побувати, все побачити та спробувати. Можете собі уявити, що моя мама мій перший велосипед розбирає на запчастини. Я так на ньому гасав, що вона хвилювалася, аби я десь не в'їхав. Тож батьки старалися врегулювати цю мою надмірну активність і так мене завантажити, щоб я не мав зовсім зайвого часу на дурниці. Спорт, гра на фортепіано, гурток авіамоделювання й, звичайно, навчання в школі. 1974 року ми переїхали до Тернополя, з четвертого класу я навчався у школі №17. Зазвичай мій режим дня був такий: о 6-й ранку я вже мав тренування зі спортивною гімнастикой в ДЮСШ №2, а о 9-й ранку вже сидів за партою в школі. Після школи з 16-ої знову були тренування. Крім того, треба вивчити домашні завдання, а ще були музична школа та гуртки. Частенько мамі доводилося будити мене, коли я засинав над підручниками.

Професійно займаючись спортивною гімнастикой, я став кандидатом у майстри спорту, отримав багато нагород, їздив на всесоюзні змагання та збори. Тато досі згадує, як до нас з різних куточків радянського союзу зверталися представники вишів, щоб запросити мене навчатися в них. Знаходили адресу, приїжджали й просто дзвонили в двері нашої квартири. Втім, коли настав час обрати майбутню професію, прислухав-

Володимир П'ЯТНОЧКА з батьками та сестрою Світлою (Кременець, 1975 р.)

живуть у США, успішні. Вважаю, немає на що мені скаржитися. На досягнутому не зупиняюся. Як сказав Сократ, досконалості немає меж.

– Ви народилися в Кременці, де прожили десять років, доки батьки не переїхали до Тернополя. Які спогади у вас залишилися про цей райцентр?

– Спогади найкращі! Це був мій період активного дослідження світу (сміється). А ще в мене були музична школа, заняття спортивною гімнастикой та стрибками з трампліна. Кременець славився, якщо пригадуєте, дуже потужною базою для зимових видів спорту. І уявіть собі картину: я, ще зовсім малий, несуну підйомник одну лижув, а мій тренер несе за мною іншу. В мене з раннього дитинства була яскраво виражена любов до екстремальних видів спорту.

– Хірургія – теж екстрим небезпечний, чи не так?

– У наш час професія хірурга

Володимир П'ЯТНОЧКА – кандидат у майстри спорту (1978 р.)

Професор Володимир П'ЯТНОЧКА:

батьків здійснилася, завдячую їм своїм професійним становленням.

«ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ВИШУ ВЖЕ ВІДЧУВАВ ПРОФЕСІЙНУ ВПЕВНЕНІСТЬ»

– Хто вплинув на формування вас як майбутнього хірурга?

– На третьому курсі навчання на той час у Тернопільському медичному інституті доля звела мене з професором Юрієм Теофіловичем Коморовським.

Знаю особистість, талановитий хірург, вчений став для мене першим наставником у хірургії. З третього курсу у вільний від навчання час мав можливість асистувати йому на операціях.

Вдячний і своїм наставникам Леонідові Якимовичу Ковальчуку, Володимирові Івановичу Корнага також обрала меди-

Батьки Володимира П'ятночки – Іван Теодорович і Людмила Федорівна П'ЯТНОЧКИ

цину, нині вона – професорка кафедри пропедевтики внутрішньої медицини та фізіотерапії ТНМУ. Коли ми святкували в травні татове 91-річчя, він мовив: «Володю, я задоволений як батько. Не кожен може похвалитися, що в нього двоє дітей – професори».

Моя мама Людмила Федорівна – фізик-математик. До слова, й дружина у мене фізик-математик. Тішуся, що мрія моїх

вчучу Корчинському, Ігорю Касьяновичу Венгеру за неоціненний досвід, формування мене як майбутнього хірурга.

Будучи студентом почав займатися також науковою роботою. Вже на шостому курсі разом з Юрієм Теофіловичем Коморовським ми отримали авторське свідоцтво на винахід, захищати яке я їздив у Москву в центр науково-технічної інформації. І це було початком. Нині є автором 18 патентів на винахід. Після складання іспиту з хірургії Юрій Теофілович побажав мені професійного зростання та вагомих наукових досягнень.

– Власне, ці слова наставника стали для вас пророчими. Як відбувалося ваше становлення?

– Інтернатур пройшов у хірургічному відділенні Тернопільської обласної клінічної лікарні. Прийшовши на роботу в Тернопільську міську лікарню № 2, вже відчував у собі чималу професійну впевненість – завдяки активній практичній залученості в період навчання в інституті.

Надалі потрапив у команду професора Юрія Михайловича Полоуса, в якого теж було чому повчитися. Під час практичної роботи продовжив займатися й науковою діяльністю. 1994 року при Львівському медичному інституті захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю «Хірургія» і з вересня 1994 року прийнятий асистентом кафедри факультетської хірургії.

1998 року база кафедри факультетської хірургії факультету післядипломної освіти. Очолив кафедру професор Ігор Якович Дзюбановський, з приходом якого в мене розпочався новий етап хірургічного зростання. Ігор Якович – блискучий фахівець. Я багато чого в нього навчився,

Володимир П'ЯТНОЧКА – випускник школи (1981 р.)

часто йому асистував, а потім почав оперувати самостійно. Вчився хірургічній техніці та майстерності також у професора Володимира Броніславовича Гошинського – провідного судинного хірурга. Саме до свід, отриманий від співпраці з провідними професіоналами хірургії, викарбував і мене як спеціаліста.

– Ваша команда професіоналів на базі хірургічного відділення Тернопільської міської лікарні №2 перша у західному регіоні України 2000 року почала оперувати кили з використанням сіток.

– На запрошення професора Ігоря Яковича Дзюбановського до нас приїхала команда з Одеси, яка напередодні пройшла навчання щодо виконання алогерніопластик у провідних клініках Сполучених Штатів Америки. На нашій базі вони виконали низку показових операцій різних типів кил з використанням сітчатих імплантів. Тоді такі операційні втручання виконували лише в Києві та Одесі. Ми швидко запозичили досвід, удосконалилися та самостійно почали виконувати ці операції. Це й стало приводом для моєї роботи над докторською дисертацією. Фактично я її писав 17 років, але це був вагомий матеріал: 1600 оперованих пацієнтів.

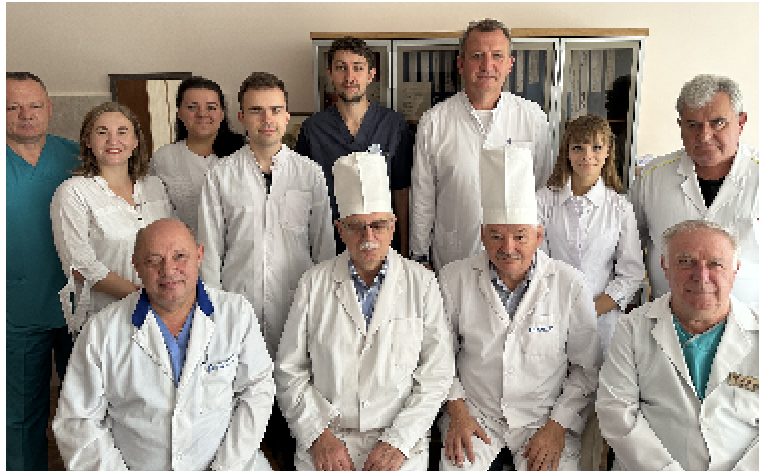
«ПОВЕРТАТИ ЗДОРОВ'Я ЛЮДЯМ І Є ПРІОРИТЕТОМ МОГО ЖИТТЯ»

З плином часу ми удосконалювали техніки оперативних втручань, які існували, розробляли власні методики, були консультантами при створенні сіток власного українського виробництва, які показали чудові результати при їх використанні.

Досить часто до нас зверталися пацієнти з рецидивами кил, які мало хто хотів оперувати. Власне, це наштовхнуло мене на думку: краще таке зробити один раз, але зробити добре. Тож з моєї ініціативи та за підтримки тодішнього керівника лікарні Віктора Кміти 2011 року на базі нашої лікарні був відкритий «Міський центр хірургічного лікування гриж живота», а згодом, 2015-го, і «Міський центр хірургічного лікування морбідного ожиріння та корекції фігури». Ми почали виконувати абдомінопластики, ліпідермоластики, ліпосакції.

2019 року я захистив докторську дисертацію, а 2020-го отримав звання професора.

Нині працюємо над новими інноваційними техніками хірур-

Володимир П'ЯТНОЧКА (перший ряд, перший ліворуч) з колективом кафедри хірургії ФПО (2023 р.)

ніяк не кожен, це й фізичне, й емоційне виснаження. На жаль, багато студентів-медиків розуміють це вже у процесі навчання, й убільшості з них зникає бажання стати хірургом. Насправді стати хірургом під силу не кожному. Навіть тривале навчання в медичному університеті може стати справжнім випробуванням, що вже говорить про сам процес роботи. Аби витерпіти всі труднощі, потрібно безмежно любити людей та мати величезне бажання їх лікувати. Хірург не має права на помилку. Ця професія, як жодна інша, пов'язана з людським життям і здоров'ям. Власне, повертати здоров'я людям й є пріоритетом мого життя.

– За величезну практичну діяльність були випадки, що особливо вас вразили?

– Передусім запам'ятовуються ускладнення, втрати. Вони є в кожного хірурга, який оперує. Не має їх хіба той, хто нічого не робить. Пацієнтів, які померли, пам'ятаєш не просто за прізвиськом, а згадуєш практично кожен етап – вони стоять перед очима, наче кадри світлин. Постійно аналізуєш, чому виникло таке ускладнення, що ти зробив не так, де допустився помилки та чи можна було цьому запобігти?

Який випадок особливо запам'ятався? П'ять годин оперував військового, який попередив, що хворіє гепатитом С. Тож ти одягаєш дві пари рукавиць, але вже наприкінці операції проколюєш голкою свій палець. Ситуація неприємна. Наслідки могли б бути сумні. Нині мій пацієнт живий та здоровий. І я також, дякувати Богу. Але перших дві тижні адреналіну прибуло (усміхається). Мене після того випадку 2016 року навіть нагородили медаллю «За гідність та патріотизм».

– Маєте кому передати власні знання та вміння?

– Мої учні – Ігор Мокрик, дитячий хірург-кардіолог, який працює в Інституті серця; Роман Кохан, заступник директора з хірургічної роботи Тернопільської міської лікарні №2; Ігор Гуменний, який нині виконує трансплантації серця та легень. Цього року, скажімо, моя аспірантка Ірина Довга успішно захистилася та стала докторкою філософії.

До слова, коли 2021 року проводили телеконкурс «Гордість Тернопілля», у фіналі номінації «Лікар року» в мене були сильні конкуренти – Сергій Гаріян та Юрій Тугаров. Я навіть не сподівався на перемогу. Тож коли дізнався, що виграв, був шокований. Вийшов на сцену з величезним хвилюванням, бо був не готовий до цього. Уже після завершення церемонії нагород-

ження в розмові з журналістами щиро зізнався: якби міг, то віддав би цю нагороду Ігорю Гуменному, бо саме того року він зробив першу в Україні трансплантацію легень, якої досі ніхто не робив.

– Як почуваетесь, коли ваші учні досягають таких висот?

Володимир П'ЯТНОЧКА з дружиною Оленою (2018 р.)

– Отримую задоволення, адже бачу плоди своєї роботи. Коли учні перевершують своїх вчителів – це закономірне явище, й я до цього ставлюся дуже позитивно. Не належу до тих, хто зачинає за собою двері, нікого не вчить, бо завжди хоче залишатися примою. Це недопустимо. До речі, зараз серед інтернів дуже багато перспективних хірургів. Тож будемо готувати всіх, хто справді прагне стати справжнім фахівцем.

«НІЩО ТАК НЕ РОЗВИВАЄ РОЗУМ, ЯК ПОДОРОЖ»

– Як, зважаючи на складну роботу й загальном на ситуацію в країні, тримаєте себе в належному фізичному та психологічному стані?

– Потрібен адекватний відпочинок.

– У чому для вас він полягає?

– Адекватний відпочинок для мене – це точно не лежати на дивані. Захоплююся активним рибальством. Допомогаю батькам на дачній ділянці. Я також запеклий меломан. У мене є величезна колекція вінілових платівок. Віддаю перевагу рок- і джазвиконавцям періоду 1980-1990-их років. Люблю читати.

Разом з дружиною любимо подорожувати, відкриваючи для себе нові місця, приємні знайомства та позитивні емоції. Ніщо так не розвиває розум, як подорож. Обоюмо з дружиною Карпати. Дуже подобається мандрувати Європою. Особ-

ливо нам до душі літній відпочинок на грецькому острові Крит.

До слова, моя дружина Олена, з якою ми одружені вже 37 років, народила мені двох чудових доньок.

– Ви згадували, що ваші діти вже тривалий час живуть у США.

– Ще навчаючись в університетах, мої доньки Ірина та Віта мали змогу побувати в багатьох країнах Європи та Сполучених Штатах Америки. Я завжди підтримував їх у бажанні побачити світ. Коли по закінченню навчання доньки зробили свій вибір залишитися жити і працю-

вати у США, ми з дружиною підтримали їхнє рішення. Там вони вже проживають понад 15 років та є успішними. Мій зять Лорен дуже любить мою доньку Віту й онуків. Я щасливий батько і дідусь двох онуків – Ве-

Дружина Володимира П'ятночки – Олена з доньками Іриною (праворуч) та Вітою (2022 р.)

роніки (7 років) і Леонардо (2 роки).

– Нудьгуєте за дітьми?

– Безперечно. Дуже шкода, що, зважаючи на нинішній стан подій, вони не мають можливості приїхати в Україну, щоб почувати себе тут безпечно.

– Про що мрієте?

– Щоб настали мир і наша Перемога. І щоб Бог дав мені здоров'я ще бодай років п'ять плідно працювати – і в операційній, і в науковій роботі. А ще мрію, щоб якомога довше жили мої батьки, адже доки вони живі – я ще син.

Мар'яна ЮХНО-ЛУЧКА

Внук Володимира П'ятночки – Лео (2024 р.)

гічного лікування кил живота з молодими науковцями, багато оперуємо – тобто роботи вистачає. Принаймні до 65 років я ще планую активно попрацювати (усміхається).

«ОТРИМУЮ ЗАДОВОЛЕННЯ, КОЛИ МОЇ УЧНІ ДОСЯГАЮТЬ ВИСОТ»

– Ви згадували якось, що хотіли написати книгу про працю хірурга. Хто ніколи не зможе стати хірургом? Якими якостями він обов'язково повинен володіти?

– Гадаю, хірургія – це не просто професія, це – покликання. Це важка постійна робота та удосконалення, поєднання знань і вмінь, наполегливості, рішучості та впевненості у власних діях. Потрібно розуміти, що працювати хірургом зможе аж

Внучка Володимира П'ятночки – Вероніка (2022 р.)

НАЩАДКИ

З ГОРБАЧЕВСЬКОГО РОДУ

Руслан Горбачевський понад 20 років тому закінчив Національний медичний університет імені Олександра Богомольця за спеціальністю «медико-профілактична справа» та здобув кваліфікацію лікаря. Своєю альма-матер, щоправда, не залишив, став тут працювати. Нині він – кандидат медичних наук, доцент кафедри комунальної і військової гігієни та екології людини у складі навчально-наукового інституту громадського здоров'я та профілактичної медицини НМУ. 2013 року захистив кандидатську дисертацію за темою «Гігієнічне обґрунтування регламентів використання в сільському господарстві імідазолінових гербіцидів на основі імазапіру та імазамоксу».

Хоч пан Руслан мешкає нині у столиці, а народився на Дніпропетровщині, але рід його глибоко закорінений на Тернопільщині. Каже, що зі шкільних літ цікавився історією свого роду, слухав оповіді дідуся Володимира про Горбачевських, а потім попросив його занотувати цю інформацію. Внуча дідуся послухав. І виклав 1992 року на сторінках шкільного зошита все, що знав, що пам'ятав з розповідей своєї матері Петрунелі Горбачевської про свій славетний рід. Цей рукопис пан Руслан береже, як сімейну реліквію. Цікаво, що з роками в цій родині з'явиться ще одна Петрунеля й буде вона невісткою – вийде заміж за Володимирового сина Віктора. У Віктора та Петрунелі народиться син Руслан і донька Олена.

Отож цього літа Руслан Горбачевський разом з матір'ю Петрунелею Горбачевською-Пастернак і своїм сином-десятикласником Богданом сядуть в автівку – й їхня дорога простелиться на Тернопільщину. Спочатку відвідають село Кудринці, що нині у Мельниці-Подільській селищній громаді.

Та зроблю історичний відступ. Нині відомо, що Горбачевські

ведуть свою родову лінію принаймні з 1374 року від Дмитра де Боратина. Добре цю гілку розвинули Василь та Петро, які походили від Симеона та Марії й жили на зламі XVIII-початку XIX ст. Василь, зокрема, разом зі своєю дружиною Марією Клипановською мали чотири сини та одну доньку. Петро ж одружився з Розалією Верхратською, яка народила йому також четверо синів. Нагадаю, що се-

У Северина в Кудринцях народилися два сини – Зіновій та Володимир. Зіновій помер рано. Два сини виховував і Володимир – Валерія та Віктора. У Валерія не було дітей, він навчався в Київській консерваторії, був музикантом, композитором, помер у 60 років. Віктор Горбачевський став на рушник щастя з Петрунелею Пастернак. Він обрав військовий фах. Тож армійська справа водила його у

З деякими з ними ознайомила цього річного липня й своїх краян. А вже 27 липня в рідному селі Середній Майдан організувала свій творчий вечір, на якому її колишні односельці жертвували також на потреби Збройних сил України.

У програмі цього вечора звучали не лише авторські пісні Петрунелі Горбачевської-Пастернак, а й вірші. Їх написала чимало, особливо в час великої війни. Один з них присвятила й коханому чоловікові Віктору, який пішов у засвіти в 52 роки. Зазначає, що він «дуже любив життя, родину, людей. Робив лише добрі справи, вболівав за Україну, якій служив вірою та правдою. Завжди в перших лавах. Справжній офіцер!».

*Мені без тебе сумно, тяжко
І серце за тобою так
цемить...
Пригадую ширини твою
ласку*

*І очі теплі, ніжні, як колись, –
тихим смутком душі сповнені
рядки Петрунелі Горбачевської.*

Цьогорічного літа пані Петрунеля із сином Русланом і внуком Богданом вирішили побувати у с. Кудринці, де народився та звідки пішов у широкий світ її чоловік – Віктор Горбачевський. Як каже Руслан, вклонилися передусім бабусиній хаті, знайшли могилу прабабусі Петрунелі Горбачевської, 1900 року народження, яка прожила 95 років. Полюбилися також на місці церкви, де колись відправляв Богослужіння його прапрадідо. Северин, нині тут мешканці Кудринців звели капличку. У рукописі Володимира Горбачевського читаю, що цей сільський храм був зруйнований у час воєнного лихоліття. І її руїни пан Володимир ще пам'ятав. Після війни нову церкву місцеві жителі збудували «напроти прадідової садиби».

Руслан, Богдан і Петрунеля Горбачевські після Кудринців приїхали й до Тернополя, а саме в національний медичний університет імені Івана Горбачевського, де мали зустріч з ректором вишу, професором Михайлом Кордою. Михайло Михайлович розповів гостям, зокрема, про відзначення 170-річчя від дня народження

академіка Івана Горбачевського, подарував свого авторства книгу «Українець світової науки».

Відтак з нащадками роду Горбачевських я побував у музеї-садибі академіка Івана Горбачевського у с. Зарубинці, що неподалік Збаража. Попросив розповісти Русланові, Богданові та Петрунелі Горбачевським про їхній родовід відомого в краї краєзнавця, начальника відділу туризму та охорони культурної спадщини Збаразької міської ради Руслана Підставку. Він, зокрема, нагадав, що о. Северин Горбачевський (1807 р.н.)

Богдан, Петрунеля та Руслан ГОРБАЧЕВСЬКІ під час відвідин музею-садиби академіка Івана Горбачевського у с. Зарубинці

ред синів Василя був Яків, який в дорослому житті матиме славетного сина Івана Горбачевського – академіка, першого міністра охорони здоров'я в Європі, ректора Карлового університету в Празі (Чехія). Один із синів Петра називався Северин. Його обраницею стала Сюзана Храневич. Мешкали вони у с. Кудринці. Десятеро дітей народили, щоправда, п'ятеро з них помирали у ранньому віці. 1855 року у цій родині на білий світ прийшов син Ераст. Коли виросте, за дружину собі візьме Аделю Крезінську, з якою виховуватимуть п'ятеро дітей. Якщо зважити на рукопис Володимира Горбачевського, то Ераст «жив з батьками і працював на пошті завідувачем у Кудринцях». Серед його дітей буде і Северин 1900 року народження. Власне, від нього й тягне свою найновішу родову нитку науковець зі столичного медичного вишу Руслан Горбачевський.

різні українські міста та навіть у Монголію. Власне, несучи військову службу в м. Берегове на Закарпатті, й познайомився з Петрунелею. Спалахнуло кохання, а згодом освідчився їй та повів під вінець. Пані Петрунеля теж приїхала до цього міста за скеруванням на роботу після закінчення Івано-Франківського автотранспортного технікуму. Сама походить із села Середній Майдан Надвірнянського району на Прикарпатті. Свого сина подружжя Віктор і Петрунеля Горбачевські назвали Русланом. Пані Петрунеля каже, що з 11-місячним Русланом тяжко добиралася аж вісім діб до Монголії, до нового місця служби Віктора. Вразили її, горянку, безкінечні степи. Але там мала можливість займатися творчістю, а саме пісенною. Нині вона мешкає на Житомирщині. З піснею не розлучається. Зараз підготувала «Збірку переспіваних серцем пісень», в якій немало-небагато – 170 творів.

(Зліва направо) начальник відділу туризму та охорони культурної спадщини Збаразької міської ради, краєзнавець Руслан ПІДСТАВКА вручає книжку про Збараж доценту Національного медичного університету імені Олександра Богомольця Русланові ГОРБАЧЕВСЬКОМУ

був двоюрідним братом зарубинецько-збаразького пароха о. Якова (батька Івана Горбачевського). Правиво. Северин, у тому числі й у с. Кудринці, де і помер 1888 року.

«Руслан Горбачевський, як і його син, займається дослідженням родового дерева, що є дуже похвальним у наш непростий час. Обмінялися контактами й тепер спільні генеалогічні пошуки будуть координуватися з обох боків», – зазначає Руслан Підставка. Це означає, що чекатимемо на нові дослідження, знахідки, що стосуються славного роду Горбачевських.

Микола ШОТ
Світлина автора

ВИПУСКНИКИ

ЮЛІЯ БАНДРІВСЬКА: «НОВІ ВИКЛИКИ МЕНЕ ЩОРАЗУ ВИКАРЬОВУЮТЬ»

(Закінчення. Поч. на стор. 8)

Аналізуючи власне життя, завжди дякую за те, що маю таких людей навколо й передусім – за своїх батьків, які надали мені освіту та можливість розвиватися. Безмежно вдячна батькам, двом простим шахтарям, які, не маючи кар'єрних амбіцій, виховали мене

такою, якою я є. В дитинстві навіть не могла уявити, що в батьків буде родина лікарів. Мій старший брат зараз є лікарем-нейрохірургом, а його дружина – невропатологиня. Нині батьки активно підтримують мого молодшого брата в його становленні.

Мої батьки завжди давали мені

свободу вибору, за що безмежно вдячна. Вони підтримували мої рішення та дозволяли мені слідувати за своїм серцем, навіть коли це було ризиковано або непросто. Їхня віра в мене та підтримка допомогли мені сформувати власний шлях і відчувати впевненість у власних силах. Їхня безумовна любов і

довіра стали основою моїх успіхів та прагнень.

Порівнюючи стиль життя, який був у батьків у їхній юності, і те, що маю зараз я, розумію, як мені пощастило мати стільки можливостей. Коли мене запитують: «Хто я та ким хочу бути?», можу з гордістю відповісти, що я частина ве-

ликої родини, яка підтримує та надихає мене. Дякую всім наставникам і тим, на кого маю честь рівнятися, адже ваша підтримка та приклад допомагають мені йти вперед, створюючи свій унікальний шлях.

Суспільство, родина, колектив – це важливі складові, які формують людину. Нині особливо важливо цінувати ці речі, не опиратися та не уникати, а бути частиною суспільства. Лише так, я переконана, можемо сформувати сучасну українську медицину.

Мар'яна ЮХНО-ЛУЧКА

ДАРИ ОСЕНІ – ДЛЯ ЗДОРОВ'Я ТА ДОВГОЛІТТЯ

ДЕРЕН – У РАЗІ ЗАПАЛЕННЯ

В аптеці природи належне місце посідає дерен – про цілющі його властивості знали ще стародавні греки. Воднійції рослині – ціле сховище корисних речовин: цукри, органічні кислоти, дубильні та красильні речовини, пектин, вітамін С, ефірна олія, калій, залізо.

Та особливо цінними, що визначають дерен як рослинний антибіотик, є леткі речовини, здатні глибоко впливати навіть на тифозні, дизентерійні та інші хвороботворні мікроби. Тому й не дивно, що цю рослину здавна застосовують у народній медицині. Володіючи, крім інших позитивних якостей, ще й в'язкими властивостями, дерен є помічним у разі низької шлунково-кишкових захворювань. Киселями з цієї рослини в народній медицині лікують проноси в дітей та осіб пожилого віку, а компот з дерену та дикої груші є надійним засобом у разі запальних процесів, за наявності піску та камінців у нирках, сечовому міхурі. Досить попити такий компот упродовж півтора-двох тижнів. У Китаї цю рослину використовують як засіб, що зміцнює, тонізує нервову систему. З її допомогою лікують туберкульоз, біль у попереку, простату. Сік з листя дерену й понині застосовують для лікування очних хвороб, зокрема кон'юнк-

тивітів. Отож господарям варто запастися й варенням з дерену. Ось рецепт. Потрібно взяти один кілограм плодів, півтора кілограма цукру, дві склянки води. Плоди промити, видалити кісточку, занурити на п'ять хвилин у киплячу воду, процідити. Варити 10 хвилин у сиропі, зняти з вогню. Через 7-8 годин варити в тому ж сиропі до повної готовності варення.

ЯГОДИ БУЗИНИ – У ПОМІЧ

Бузина належить до родини жимолостевих. З лікувальною метою застосовують здебільшого бузину чорну й червону, до того ж використовують квіти, кору, плоди, листя й корені рослини.

Квіти бузини містять рутин, аскорбінову кислоту, ефірну олію, дубильні та слизисті речовини, цукри тощо. Препарати квітів бузини мають протизапальну й потогінну дію. Їх використовують у вигляді полоскань та примочок у разі ангіни, запалення ротової порожнини й горла, утворення гемороїдальних

вузлів. Ванни з відвару коріння й квіток вважають ефективним засобом за ревматоїдного та подагричного поліартриту.

Свого часу збабусею збирала й гілочку бузини завтовшки як палець, за допомогою яких вона лікувала бешихове запалення шкіри. Бабуся знімала верхній шар з гілочок (обчищала до зеленої шкірочки) й камбієм при-

кладала до того місця на тілі людини, де було запалення. За 5-7 днів хвороба зникала.

У плодах бузини чорної містяться глюкоза та фруктоза, органічні кислоти (яблучна, винна, оцтова, валеріанова). Вони містять і камедь, дубильні речовини, віск, вітамін С, каротин, велику кількість барвника антоціанового походження – самбуцину, який має властивості вітамінів групи Р, рутин тощо. Ягоди бузини справляють жовчогінну, сечогінну та потогінну дію. Із сушених плодів готують киселі, які вживають як послаблювальний засіб. Настій сушених ягід сприяє випорожненню кишечника, поліпшує жовчовиділення, посилює діурез.

Сік ягід бузини розчиняє солі у суглобах, подагричних вузлах, нирках, сечовому міхурі, простаті, жовчних протоках. Його також вживають у разі ревматизму, нервових захворювань, виразки шлунка та кишечника, цукрового діабету, дизентерії, розумової перевтоми.

Від високого артеріального тиску можна приготувати такий напій. Подрібнені ягоди бузини чорної й траву герані пахучої змішати у співвідношенні 1:1. Столову ложку суміші запарити склянкою окропу та пити як чай, мед додати до смаку.

Оскільки ягоди бузини досягають майже в той самий час, що й калина, в лікуванні багатьох жіночих захворювань їх використовують разом. Наприклад, для розсмоктування незлоякісних новоутворень (фіброміома матки, мастопатія), для поліпшення формули крові після опромінення можна скористатися таким лікером з бузинових і калинових ягід. Змішати помиті ягоди (по 2 кг) бузини та калини (можна з дрібним і гілочками кетягів), усе засипати цукром (3

кг) й поставити в темне місце на три доби. Коли ягоди пустять сік, додати спирт 70% (1 л) і залишити ще на 14 діб. Перецідити та розлити в пляшки з темного скла. Готувати лікер краще, коли Місяць росте, а от вживати, навпаки, коли Місяць убуває. Пити по 1 ст. л. тричі на день через годину після їди протягом двох місяців.

Узимку гарно підтримає організм настоянка ягід бузини та герані (порівну) на горілці. Ягоди залити горілкою у співвідношенні 1:1, додати мед до смаку й настоювати 2-3 місяці, після чого процідити. Пити по 20 мл як аперитив.

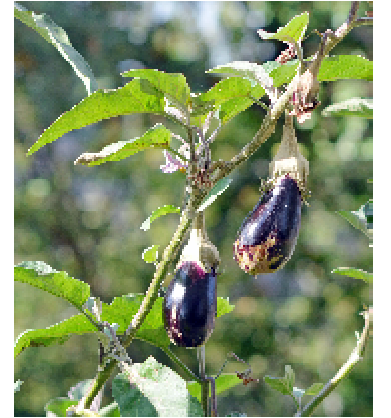
У разі мастопатії, вузлів у щитоподібній залозі, фіброміоми, інших доброякісних пухлин, для профілактики злоякісних новоутворень тощо народна медицина також рекомендує по черзі вживати сироп з ягід бузини чорної й такої збір: омела, листя бузини, трава чистотілу, трава череди (по 10 г), квіти нагідок (20 г), грицики (5 г). Одну столову ложку збору залити 200 мл окропу, настояти 10 хв. на водяній бані, процідити. Пити по 50 мл тричі на день до їди.

ОВОЧ ДОВГОЛІТТЯ

Батьківщиною баклажанів вважають східну Індію, приблизно в XVII столітті цей овоч потрапив і на українські землі, де набув слави не лише смачного харчового продукту, а й такого, що успішно справляється з багатьма недугами.

Репутацією корисного продукту баклажани завдячують своєму багатому мінеральному складу. Плід містить до 3% цукрів і до 1,2% клітковини. Цей овоч багатий на калій, магній, кальцій, каротин, містить вітаміни РР, В₂ і С, він справляє кровотворну, протисклеротичну дію. Тому їх вживання показане за ішемічної хвороби серця, набряків серцевого походження,

серцево-судинної недостатності, а також атеросклерозу навіть анемії, недокрив'я. Оскільки баклажани мають сечогінні й протинабрякові властивості, як харчовий продукт вони показані в разі захворювань печінки та нирок. Вони також стимулюють діяльність

кишківника, запобігають розвитку гнильних процесів, сприяють зниженню маси тіла. Баклажани містять велику кількість баластних речовин, які активно виводять холестерин, адже зовсім не засвоює та не всмоктує організм. Тож недарма дехто з дієтологів вважає, що користь баклажанів щодо зниження рівня холестерину, профілактики атеросклерозу більша, ніж у низькі ліків.

З оздоровлювальною метою баклажани вживають у разі подагри. Морською сіллю, перемішаною з подрібненою шкіркою із запеченого овоча, чистять зуби в разі пародонтозу.

Увага! Баклажани не можна вживати в їжу за виразки шлунка та дванадцятипалої кишки у стадії загострення, в разі проносів, зниженого вмісту цукру в крові. Обмежуйте вживання баклажанів і за підвищеного рівня гемоглобіну.

Підготувала Лілія ЛУКАШ

ЧИМ КОРИСНА КВАСОЛЯ

Вона має безліч корисних властивостей та є незамінним продуктом харчування. Крім того, що квасоля – це джерело вітамінів і мінералів, її харчова цінність незрівняно вища, ніж багатьох продуктів тваринного походження.

Насіння квасолі містить майже 25% білка, до того ж цей білок організм засвоює на 70-80%, чого не можна сказати про м'ясний білок. Квасоля багата на мінеральні речовини – залізо, магній, калій, а наявність вітамінів В₂ і В₆, а також С, Е, РР і важливих амінокислот робить її незамінним продуктом для людей, особливо старшого віку. Наявність заліза підвищує опірність організму до різних інфекцій, а також сприяє утворенню еритроцитів і притоку

кисню до клітин. Ці боби також містять багато сірки, особливо потрібно за кишкових інфекцій, шкірних захворювань, хвороб бронхів, легень. Лікарі рекомендують хоча б один раз на тиждень готувати страви з квасолею.

Квасоллю здавна використовують у лікуванні різних захворювань, насамперед вона є вкрай потрібним продуктом у раціоні людей, хворих на цукровий діабет. У квасолевих бобах міститься аргінін, який сприяє зниженню цукру в крові. Аргінін бере

участь й у синтезі сечовини та чинить інсуліноподібну дію на обмін речовин. Квасоля сприятливо впливає також на нервову систему, помічено, що люди, які часто вживають квасолеві страви, є добросердечними та спокійними. Крім цього, завдяки своїм бактеріальним властивостям, квасолеві боби перешкоджають утворенню зубного каменю.

До корисних властивостей квасолі можна віднести й те, що її активні компоненти позитивно впливають на серцево-судинну систему. Так, людям у разі гіпертонії, атеросклерозу, а також порушень ритму серцевої діяльності рекомендують вводити у свій раціон страви з квасолею. Цинк, що входить до складу цих бобів, сприяє нормалізації вуглеводного обміну, а мідь активізує синтез гемоглобіну та адреналіну. Квасоллю рекомендують в їжу в разі гастриту зі зниженою кислотністю.

Тим, хто страждає від надмірної маси тіла, дієтологи радять урізноманітнити свій раціон страва-

ми, що містять квасоллю. Завдяки корисним властивостям, які впливають на травлення людини, квасолеві боби здатні нормалізувати обмін речовин.

Квасоля сприяє поліпшенню потенції та сприятливо впливає на сечостатеву систему. Вона також здатна виводити шлаки й розчинити камені в нирках, посилювати секрецію шлункового соку, корисна в разі каменів у жовчному міхурі. Її антибактеріальні властивості здатні знімати запальні процеси в печінці. У консервованій квасолі всі корисні властивості зберігаються.

Відвар бобів квасолі помічний за набряків ниркового та серцевого походження, запальних захворювань сечового міхура, ревматизму й подагри. Для його приготування 1 ст. л. бобів заливають 1 склянкою гарячої води, кип'ятять на водяній бані 30 хв., остуджують 10 хв. і проціджують гарячим. Приймають по 2 ст. л. 3-4 рази на день.

Підготувала Лілія БАСОК

19 вересня виповнилося 60 років професорові кафедри хірургії ФПО ТНМУ Володимирові Івановичу П'ЯТНОЧКУ

Вельмишановний
Володимире Івановичу!
Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а згодом, після 6 років практичної лікарської роботи, успішно пройшли 30-літній трудовий шлях: спочатку асистента, доцента, професора кафедри хірургії факультету післядипломної освіти.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одного з талановитих випускників третього покоління, відомого науковця, висококваліфікованого клініциста-хірурга, досвідченого педагога за багаторічну не-

втомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для насліду-

вання новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Володимире Івановичу, мирного неба, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Вам лише 60. Це зовсім небагато.

Коли серце співає і хочеться свята.

Коли руки умілі до праці готові.

Коли мудрість зоріє у кожному слові.

Тож живіть іще стільки ж в пошані й здоров'ї!

Ректорат і профком ТНМУ імені Івана Горбачевського

22 вересня відзначила ювілейний день народження завідувачка кафедри педіатрії № 2, професорка Галина Андріївна ПАВЛИШИН

Вельмишановна
Галино Андріївно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту й успішно пройшли 32-літній трудовий шлях від клінічної ординаторки до професорки, завідувачки кафедри педіатрії № 2.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одну з талановитих випускниць третього покоління, відому в Україні науковицю, висококваліфіковану клініцистку-педіатриню, досвідчену педагогиню та вихова-

тельку студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, толерантність, прагнення

робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Галино Андріївно, мирного неба, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай весни будуть світлі, легкокрилі,

Не буде втомні лагідним рукам.

Нехай здійсняться те, що не збулося

І щире серце не підкориться рокам!

Ректорат і профком ТНМУ імені Івана Горбачевського

24 вересня відзначає ювілейний день народження фахівчиня 1 категорії ремонтно-будівельного відділу ТНМУ Ганна Павлівна ВІДЛОВСЬКА

Вельмишановна
Ганно Павлівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

Після закінчення Львівського гідромеліоративного технікуму, здобутого досвіду роботи на виробництві, у стінах університету Ви успішно пройшли 12-літній трудовий шлях: спочатку спеціалістки, а останніми роками – фахівчині 1 категорії ремонтно-будівельного відділу АГЧ ТНМУ.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас за багаторічну не-

втомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових та громадських обов'язків.

Ваша порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити

добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування молодими колегами.

Бажаємо Вам, вельмишановна Ганно Павлівно, мирного неба, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай здоров'я, щастя і достаток

Огортають Вас, як липи цвіт,

Хай малює доля з буднів свято,

А Господь дарує ще багато літ!

Ректорат і профком ТНМУ імені Івана Горбачевського

28 вересня відзначає ювілейний день народження професорка кафедри анатомії людини ТНМУ Антоніна Михайлівна ПРИШЛЯК

Вельмишановна
Антоніно Михайлівно!
Сердечно вітаємо Вас з ювілейним днем народження!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту, а після 11 років практичної лікарської роботи успішно пройшли понад 34-літній трудовий шлях: спочатку асистентки кафедри патологічної фізіології, згодом – асистентки, старшої викладачки, доцентки, професорки кафедри анатомії людини.

Ректорат, профком і весь колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одну з талановитих випускниць другого покоління, відому науковицю, дос-

відчену педагогиню та виховательку студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, творча та професійна енергійність, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки й є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановна Антоніно Михайлівно, мирного неба, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Хай у Вашому житті завжди буяє літо,

А якщо осінь – то тепла й золота!

Нехай у гості ідуть завжди діти,

Хай сміх і радість на подвір'ї не стиха!

Нехай рясні дощі несуть для Вас здоров'я,

Проміння сонячне цілує у вуста!

Нехай онуки зігривають Вас любов'ю,

Бажаєм довгого й щасливого життя!

Ректорат і профком ТНМУ імені Івана Горбачевського

29 вересня виповнюється 60 років завідувачу кафедри екстреної та симуляційної медицини ТНМУ, професору Арсенові Арсеновичу ГУДИМІ

Вельмишановний
Арсене Арсеновичу!
Сердечно вітаємо Вас з 60-літтям!

У стінах університету Ви здобули вищу медичну освіту й успішно пройшли 37-літній трудовий шлях від старшого лаборанта, аспіранта, асистента, старшого викладача, старшого наукового співробітника, доцента, професора та завідувача кафедр медичної інформатики з курсом фізики, екстремальної та військової медицини, медицини катастроф та військової медицини, екстреної та симуляційної медицини.

Ректорат, профком і весь

колектив університету глибоко поважають і щиро шанують Вас як одного з талановитих випускників третього покоління, відомого в Україні науковця, висококваліфікованого спеціаліста з екстремальної та військової медицини, досвідченого педагога та вихователя студентської молоді за багаторічну невтомну працю, високий професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових і громадських обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки та є прикладом для наслідування новими поколіннями студентів, молодих лікарів, науковців і викладачів.

Бажаємо Вам, вельмишановний Арсене Арсеновичу, мирного неба, міцного здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових успіхів у Вашій благородній діяльності, добробуту, людського тепла, душевного спокою, родинного благополуччя й затишку, довгих років радісного та щасливого життя.

Ваш ювілей – не тільки Ваше свято,

Радіють всі, і друзі, й рідні – теж.

Хай Бог пошле іще років багато,

Здоров'я, щастя, радості без меж!

Ректорат і профком ТНМУ імені Івана Горбачевського

МУДРОСЛІВ'Я

Бережи одяг, доки новий, а здоров'я – доки молодий.

Добрий лікар має орлине око, левине серце й жіночу руку.

Здоров'я – найбільший скарб у житті.

Здоров'я – мов дзеркало, розіб'єш – не склеїш.

Здоров'я за гроші не купиш.

Запущену хворобу важко лікувати.

Здоров'я – всьому голова.

Зуб болить, аж око в'яне.

У кого що болить, про те й говорить.

Іржа залізо їсть, а людину – хвороба.

Найбільше багатство – здоров'я.

Нема щастя без здоров'я.

У здоровому тілі – здоровий дух.

Хвороба нікого не красить.

Хвора людина сама себе не любить.

Хвором у і мед гіркий.

Хто хвороб у собі шукає, той завжди їх повно має.

Хвороба здибає легко, а важкої позбутися.

Якщо хочеш здоров'я мати, мусиш рано вставати, а ввечеря лягати.

ОБ'ЄКТИВ

Що пише газета «Медична академія»? Цікавиться декан стома тологічного факультету, доцентка Світлана БОЙЦАНЮК

Світлина Миколи ШОТА

Медичні новини зі світу

ПІГУЛКИ КЕТАМІНУ ПОВІЛЬНОЇ ДІЇ ВІД ДЕПРЕСІЇ

Пігулки, що містять кетамін, від депресії можуть бути зручною альтернативою внутрішньовенному лікуванню кетаміном з меншою кількістю неприємних побічних ефектів. Дослідники виявили, що пігулка, що містить кетамін, мала антидепресивний ефект у понад 150 людей, які не реагували на інші препарати. «Той факт, що потенційно ви можете дозувати це вдома, якщо захочете, це раптово робить видачу цих ліків набагато простішою», – каже психіатр і співавтор Пол Глю.

ЧОМУ МИ «ЗАДИХАЄМОСЯ» ПІД ТИСКОМ

«Задуха» під тиском пов'язана зі зниженням активності нейронів, які готують нас до руху – і це властиво не лише людям. Дослідження виявили, що коли мавпам-резусам (*Macaca mulatta*) давали завдання, яке могло принести «джекпот»-винагороду, створюючи ситуацію з високими ставками, активність нейронів, пов'язаних з моторною підготовкою, знижувалася. Менша підготовка дорівнювала меншій успішності мавпи. Команда припускає, що зі збільшенням розміру потен-

ційної винагороди нейронна активність досягає точки максимальної готовності, яка починає слабшати для ще більших винагород.

ФЛУОРОФОРИ ДОСЛІДЖУЮТЬ БІЛКОВІ КОМПЛЕКСИ В КЛІТИНАХ

Білки зрідка діють наодинці – вони виконують свою роботу, взаємодіючи з іншими білками. Традиційно дослідники вивчали ці комплекси в пробірках, але новий підхід під назвою PAPA-fSMT дозволяє проводити аналіз у самій клітині. Метод використовує спостереження, що деякі, здавалося б, мертві флуоресцентні молекули можуть бути вибірково реактивовані світлом з іншою довжиною хвилі – якщо два флуорофори знаходяться близько один до одного в просторі.

ЧОМУ В ДЕЯКИХ ЖІНОК НАСТАЄ ШВИДКО МЕНОПАУЗА

Два дослідження, в яких взяли участь понад 100 000 жінок, виявили набір генів, які допомагають настанню менопаузи. У жінок, які ввійшли до реєстру даних про здоров'я Великої Британії, дослідники виявили дев'ять генетичних варіантів, пов'язаних з віком менопаузи. Варіанти чотирьох генів також

були пов'язані з вищим ризиком раку. Друге дослідження ґрунтувалося на даних жінок у постменопаузі з півночі Європи та виявило, що в тих, хто мав певні варіанти гена CCDC201, менопауза наступала в середньому на дев'ять років раніше.

ЕМБРІОНАЛЬНІ МОДЕЛІ ВИХОДЯТЬ НА НОВУ ЕТИЧНУ ТЕРИТОРІЮ

Лабораторії в усьому світі змагаються у вирощуванні найкращої подоби людського ембріона. Вивчення ембріональних моделей, отриманих зі стовбурових клітин, може пролити світло на перші тижні після зачаття, допомагаючи боротися з безпліддям, запобігати заховрюванню, що виникають на ранніх стадіях розвитку, та перевіряти безпеку ліків для ембріонів. Ця сфера процвітає, але в міру того, як моделі стають дедалі складнішими, вони починають порушувати етичні питання, які змушують експертів щосили намагатися не відставати. Основним завданням для дослідників, які розробляють керівні засади, є визначення того, як каже Амандер Кларк, біолог розвитку та стовбурових клітин, «коли ембріональна модель вважається еквівалентною ембріону».

Добірку підготовлено за матеріалами Nature Briefing

СПІВЧУТТЯ

Голові Наглядової ради Тернопільського національного медичного університету імені Івана Горбачевського Петрові Івановичу Гадзу Шановний Петре Івановичу! Висловлюємо найщиріші співчуття з приводу тяжкої

втрати – смерті найдорожчої Вам людини – Вашої дружини Марії Павлівни Гадз. Нехай пам'ять про неї назавжди залишиться у серцях тих, хто знав і любив її.

Біль від втрати рідної людини, люблячої дружини та матері неможливо загоїти та усвідомити,

важко підібрати слова втіхи. Поділяємо Ваше горе та підтримуємо Вас у годину скорботи.

Колектив ТНМУ глибоко сумує з приводу смерті Марії Павлівни та висловлює Вам щирі співчуття, а також усім її рідним, друзям і близьким. Вічна пам'ять!

Вічна пам'ять

Ректорат, профком, працівники та студенти ТНМУ імені Івана Горбачевського глибоко сумують з приводу героїчної загибелі працівника адміністративно-господарської частини, головного сержанта протитанкового взводу роти вогневої підтримки 3-го батальйону оперативного призначення «Червона калина» Національної гвардії України (тривалий час вважався безвісти зниклим)

Богдана Романовича МАЛЕНЬКОГО

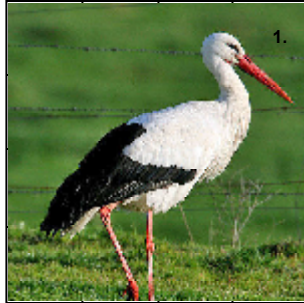

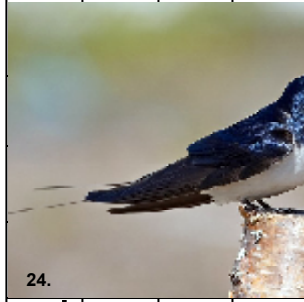
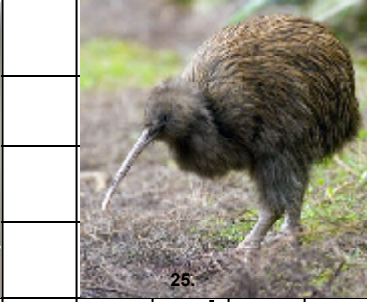
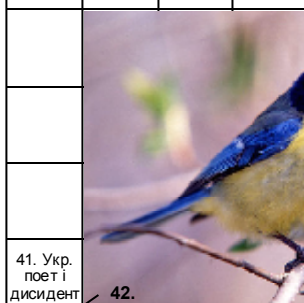
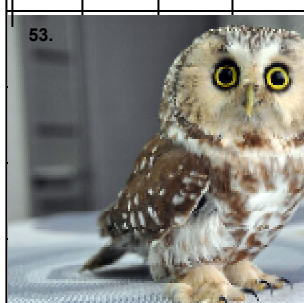
та висловлюють щирі співчуття рідним і близьким Героя.

17.08.1967-05.11.2023

Відповіді на сканворд, вміщений у № 17 (610), 2024 р.

- Паляниця. 2. Вейгела. 3. Вокал. 4. Коса. 5. Йосиф. 6. Лофт. 7. Яремче. 8. Епоха. 9. Рік. 10. Орса. 11. Сноб. 12. Цехін. 13. Ом. 14. Магнолія. 15. Акорд. 16. Дрон. 17. Ю. 18. Ре. 19. Поріг. 20. Неон. 21. Магонія. 22. Кампсис. 23. Марк. 24. Ас. 25. Грам. 26. Баталія. 27. Спінінг. 28. Нью. 29. Янус. 30. Гібіскус. 31. Ял. 32. Гін. 33. Надія. 34. Еніт. 35. Будлея. 36. Ловелас. 37. Рак. 38. Марс. 39. Мак. 40. Юн. 41. Скакун. 42. Рок. 43. Око. 44. Явір. 45. Онікс. 46. Ета. 47. Чин. 48. Скач. 49. Яса. 50. Анти. 51. Син. 52. Яків. 53. Сон. 54. Бобівник. 55. НП. 56. Тіло.

Відповіді у наступному числі газети СКАНВОРД

			
3. Автор «Жовтого князя»	4. Горюча рідина	5. Одиниця вимірювання	6. Біг коня
7. Інструмент для буріння	8. Загальна кількість	9. Говорла	10. Первісний бик
11. Хімічний елемент	12. Частина пазуби судна	13. Самодіяльний митець	14.
15. Музичний звук	16. Комікс	17. Папура	18. Нижня кінцівка
19. Кістковий наріст у тварин	20. Спочатку було...	21. Те, що жертьвують	22. Обл. центр в Україні
23. Раса характеру	24. 	25. 	26. Де... телят не пас
27. Язичок богині шлюбу	28. Частина шкіри	29. Тулуб людини, ситуація	30. Батько Кіа
31. Образ, втілюваний актором	32. Геометрична фігура	33. Річка в Тернополі	34. Блакитний
35. Крупний пісок, гравій	36. Усі гаяються за нею	37. Заряджений електричний заряд	38. Штат у США
39. Небесне тіло	40. Джерело натхнення для митців	41. Укр. поет і дисидент	42.
43. Повітряний апарат	44. Домовленість вимірювання	45. Дерево	46. Укр. держава
47. Система нервової системи	48. Вищі привілейовані прошарки	49. Пора року	50. Вид японського театру
51. Військо	52. Збіжжя	53. 	54. Країна в Європі
55. Монтан	56. Сотка	57. Нога	58. 4046 кв. м
59. Грецька літера	60. Витвір уяви		